

Banc d'Experiències i Bones Pràctiques

PROGRAMA NOVES FAMÍLIES: ACOMPANYAMENT AL REAGRUPAMENT FAMILIAR

FITXA DIVULGATIVA. ANY EDICIÓ 2013

**Un programa per a la inclusió i la igualtat
d'oportunitats de les famílies reagrupades**

Promogut per: Direcció de Serveis d'Immigració i Refugi

**Ajuntament
de Barcelona**

PRÀCTICA ACTUALITZADA
2022

Presentació

Noves Famílies: Acompanyament al Reagrupament Familiar és un programa que dona suport al procés de **reagrupament** familiar, a través d'intervencions de preparació de l'arribada dels familiars i de vinculació de les famílies reagrupades a la ciutat. Des de la perspectiva de la **prevenció**, es facilita la **inclusió** i es potencia la **igualtat** d'oportunitats, en particular d'aquells (joves i dones) que es troben en una situació de més vulnerabilitat. El programa arriba a més de 2000 famílies en tota la ciutat i ha contribuït als processos de **socialització**, el trencament de l'aïllament social i la incorporació dels joves al sistema educatiu. A través dels mecanismes d'**avaluació** continua, s'han identificat els efectes de la crisi econòmica en les famílies reagrupades així com el canvi en l'origen de les famílies usuàries, tot **adaptant** el programa al perfil i les necessitats de la població en cada territori.

Aquesta pràctica està vinculada amb: immigració, família, assessorament, atenció social, ciutat

El context

Aquesta pràctica s'inicia l'any 2006 amb la voluntat de fer front a les **necessitats** de les persones d'origen extra comunitari que decideixen portar els seus **familiars** a la ciutat de Barcelona i iniciar el procés de **reagrupament** familiar. El reagrupament és un procés **complex**, tant administrativament com a nivell emocional, on els adolescents, joves i les dones reagrupades es troben en una situació de més vulnerabilitat. Una de les principals dificultats detectades és el **trencament** de l'itinerari educatiu dels adolescents i joves i les seves dificultats per incorporar-se al sistema educatiu català. Fins l'any 2010, l'arribada de famílies reagrupades a Barcelona va anar en augment, encara que amb la **crisi** econòmica s'identifiquen dos grans impactes. D'una banda, la baixada de sol·licituds de reagrupament familiar, però també la **precarització** de la situació laboral i econòmica de moltes famílies reagrupades. D'altra banda, l'increment de demandes de reagrupament familiar de persones provinents d'Àsia Meridional (Pakistan, Índia, Nepal, Bangladesh i Filipines), amb la consegüent necessitat d'adaptar el programa. Aquesta pràctica, que s'emmarca en els plans municipals (PAM, sectorials), identifica com necessària la **intervenció** social tant **abans** com **després** de l'arribada dels familiars, per tal de

preparar el retrobament i facilitar l'adequació a una nova situació a tots els membres del nucli familiar.

Objectius i abast

L'**objectiu general** (o missió) del programa és que les famílies reagrupades a la ciutat de Barcelona **coneguin** el funcionament de la societat d'acollida i que hi **accedeixin** en igualtat de condicions en relació amb la resta de la població. Aquesta missió es desenvolupa a partir de tres línies estratègiques amb objectius específics:

1. Preparació per a l'arribada i la retrobada:

- Contactar amb el 90% de les famílies que han rebut l'informe d'adequació de l'habitatge.
- Difondre informació bàsica sobre la societat d'acollida a les famílies en procés de retrobada.
- Preparació del nucli familiar per a la retrobada.

2. Orientació i acompanyament de les famílies reagrupades:

- Atendre de manera individual els nuclis familiars que s'adrecen al programa a demanar suport.
- Realitzar activitats específiques a partir d'interessos compartits.
- Facilitar la planificació i l'acollida dels reagrupats al sistema educatiu.

3. Potenciar la vinculació de les famílies reagrupades a la ciutat de Barcelona:

- Establir vincles amb recursos i entitats públiques i d'iniciativa social per a facilitar la inclusió social de la població atesa.
- Difondre activitats que es facin a cada territori i de ciutat que ajudin a assolir la vinculació de les famílies.
- Donar respostes a noves demandes.

Pel que fa al **col·lectiu destinatari**, aquest programa està adreçat a persones d'origen extra comunitari que volen reagrupar els seus familiars o són reagrupades a la ciutat de Barcelona:

- Famílies reagrupades que precisen suport per tal de potenciar els rols parentals.
- Joves reagrupats de recent arribada per tal d'acompanyar-los en el procés de retrobament familiar, creació de vincles socials i inclusió a la ciutat.

- Dones reagrupades de recent arribada en situació d'aïllament, per tal de promoure la creació de vincles socials i coneixement de la ciutat.

L'**abast** territorial del projecte comprèn el conjunt de la **ciutat** i la seva implementació es realitza en les direccions dels serveis a les persones dels **districtes** en funció de les necessitats detectades en els diferents territoris.

El procés d'implementació

a) Etapes

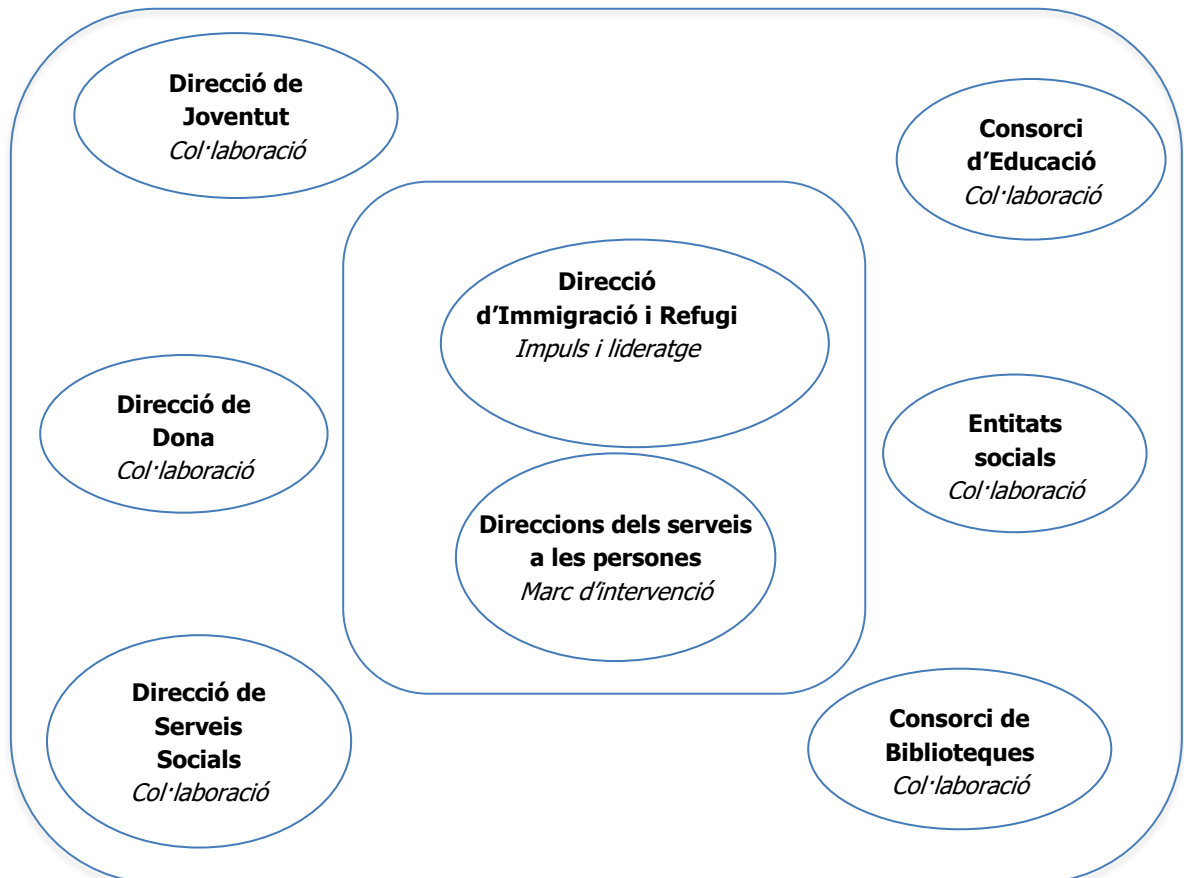
El Programa Noves Famílies s'inicia el 2006 i arriba a implementar-se a nivell de ciutat l'any 2009. La següent gràfica presenta el cicle d'implementació del projecte.

ABANS DE L'ARRIBADA	DESPRÉS DE L'ARRIBADA
Preparació per a l'arribada i retrobada <i>Facilitar la retrobada, l'acollida i la inserció</i> -Contacte amb les persones sol·licitants de reagrupament mitjançant carta o trucada telefònica.-Organització d'espais generals d'apropament inicial.-Organització d'espais específics d'apropament inicial (per a col·lectius d'origen divers).-Orientació individual i familiar, organització de tallers i d'altres activitats.	Vinculació de les famílies reagrupades a la ciutat <i>Potenciar la igualtat d'oportunitats</i> -Intervenció familiar: atenció individual i familiar, espai estable de pares i mares.-Intervenció per a joves: atenció psicopedagògica, serveis punt de trobada.-Intervenció per a dones: grups de dones, fem xarxes (per a col·lectius d'origen divers), tallers de cuina.

b) Actors implicats

El programa es desenvolupa sota el lideratge de la Direcció de Serveis d'Immigració i Interculturalitat, a través de la intervenció específica en el marc de les direccions dels serveis a les persones dels districtes. La pràctica es basa també en la col·laboració de diferents agents públics i

privats. La següent gràfica sintetitza de forma esquemàtica l'univers d'actors implicats en la iniciativa.

c) Recursos

Pel que fa a les **persones**, l'equip està integrat per un coordinador/a del programa, vuit coordinadors/es de districte, dues psicopedagogues, dues advocades, un tècnica d'intervenció grupal de l'àmbit de dona i un tècnic d'intervenció familiar. A banda, el programa compta amb dues persones de suport administratiu, dos monitors/es del Punt de trobada i dos talleristes. A més, entre els mesos de juny i agost s'incorporen una persona coordinadora i catorze monitors/es de l'activitat A l'estiu Barcelona t'acull. La intervenció en l'àmbit d'accés al sistema educatiu superior es porta a terme pel servei "Prepara't" amb dos professors/es i una coordinadora.

En relació als **espais** del projecte, els professionals desenvolupen les seves tasques en espais municipals, com ara les direccions de serveis a les persones dels districtes, centres cívics o biblioteques. El **material** necessari per a les activitats està inclòs en el contracte de prestació de serveis, a banda del material de difusió (vídeos, etc.). Els serveis que presta el programa són públics i gratuïts.

Resultats

Pel que fa als resultats en relació als **objectius inicials**, el programa ha contactat el 100% de les persones sol·licitants del reagrupament familiar a la ciutat i ha anat incrementant la intensitat en la intervenció amb les famílies ateses (fins a 2069 l'any 2013). El treball de suport educatiu ha permès arribar amb una intervenció intensa a 175 joves, la majoria de més de 16 anys i per tant exclosos de l'ensenyament obligatori. A més, s'han consolidat les intervencions grupals de pares i mares i dones així com els serveis Punt de Trobada i A l'Estiu Barcelona t'Acull per a adolescents i joves de recent arribada a la ciutat.

La pràctica ha tingut **impacte** en el **col·lectiu destinatari**. L'evidència recollida en el procés d'avaluació encarregat al CIIMU (*Avaluació de l'impacte del Programa Noves famílies*) indica que el programa ha tingut impacte en l'apoderament dels pares i mares, en les dones trencant l'aïllament i en els joves generant noves xarxes socials i millorant el seu ancoratge en el sistema educatiu català. Les famílies ateses canvien la seva dinàmica de vinculació a la ciutat i es converteixen en informadores del programa i en referents per a la resta de persones que es troben en un procés de reagrupació familiar.

Finalment, el programa s'ha desenvolupat a partir de la **flexibilitat**, tot creant serveis específics i profunditzant en el coneixement dels mecanismes culturals familiars de la població de diferents orígens. L'impacte sobre l'**organització** municipal s'evidencia en la generació d'un equip professional altament preparat en l'establiment de vincles amb la població immigrant en una situació de vulnerabilitat com es el reagrupament familiar.

Aprentatge

El Programa Noves Famílies compta entre les seves **fortaleses** amb un mecanisme d'avaluació continua desenvolupat a partir de reunions internes, informes mensuals, memòries anuals i

enquestes de satisfacció que permeten detectar noves necessitats. A més, s'han avaluat els resultats a través d'un organisme extern (CIIMU).

La pràctica ha identificat **dificultats** i mecanismes de **resolució**. D'una banda, davant la disminució de la demanda de sol·licituds de reagrupament familiar, el programa ha incrementat l'atenció familiar. D'una altra, amb la consolidació de **nous** perfils de famílies usuàries (Àsia meridional), s'han desenvolupat itineraris **específics**. A més, davant les dificultats en l'**accés** a la universitat dels joves atesos, s'ha posat en marxa un equip de suport psicopedagògic i el servei d'acompanyament acadèmic Prepara't. Per la seva banda, la **crisi** econòmica pot abocar a les famílies a una situació d'**exclusió** social i d'irregularitat sobrevinguda. Per això, el programa es planteja reforçar la coordinació amb la xarxa de serveis socials bàsics i el sistema educatiu. Finalment, a nivell intern, el programa ha detectat l'esgotament professional, de manera que s'ha avançat en operativitzar i prioritzar accions i es planteja homologar la intervenció individual i familiar.

Pel que fa a la **transferibilitat**, el programa desenvolupa estratègies bàsiques d'intervenció social en relació a un fenomen comú (reagrupament familiar), tot adaptant-se al perfil i necessitats de la població del districte, sota els criteris de **proximitat**, **flexibilitat** i **viabilitat**. Es treballen models d'intervenció amb perfils familiars d'origen divers amb l'objectiu d'establir criteris conjunts, estratègies específiques amb sectors de població com dones, joves o pares i mares i es distribueixen responsabilitats en funció de l'expertesa i motivació dels professionals. A més, s'adopta una metodologia senzilla que facilita la comprensió en base a mecanismes d'acompanyament pre i post arribada dels familiars.

Informació pràctica

Promogut/Impulsat per: Direcció de Serveis d'Immigració i Refugi

Professional/tècnic inicial: Marina Sánchez Casanovas

Professional/tècnic referent actual: arodellas@gmail.com - 932564632

Documentació disponible:

Document	Tipus	Data
<i>Informe de Govern "Acompanyament al Reagrupament familiar"</i>	<i>Informe Balanç</i>	<i>2010</i>
<i>Dossier informatiu</i>	<i>Dossier difusió</i>	<i>2012</i>
<i>Vídeo presentació projecte https://www.youtube.com/watch?v=Gy2JNQZTR5g</i>	<i>Web</i>	<i>2017</i>
<i>https://ajuntament.barcelona.cat/novacitadania/sites/default/files/documents/triptic-reagrupament-digital.pdf</i>	<i>Fulletó projecte</i>	

Evolució

Actualització 2018

El nom de la pràctica canvia a "Programa Noves Famílies: Acompanyament al Reagrupament Familiar". Des que el programa està descrit en aquest document hi han hagut diferents millores i s'està treballant en d'altres:

- S'ha reestructurat l'equip de referents territorials per tal d'adaptar-se al volum i perfil de famílies reagrupades a cada districte.
- S'ha creat un equip específic d'acompanyament a dones reagrupades i s'ha ampliat la cobertura dels tallers.
- S'està treballant en la millora de la difusió del servei per ampliar la detecció des dels diferents agents de la ciutat i alhora facilitar la informació adreçada a la ciutadania.
- Degut al volum i perfil de famílies que fan reagrupament familiar a Barcelona, s'ha intensificat la intervenció al Besós (Sant Martí), Trinitat Vella (Sant Andreu) i, de cara el 2018, es farà el mateix a Nou Barris i a Sants-Montjuïc.

Última actualització juny de 2022

La pràctica es continua desenvolupant tal i com està descrita. S'ha ampliat amb altres activitats, que reforcen els objectius del programa, com ara: "A l'estiu Barcelona t'acull " i Punt de Trobada per joves nouvinguts a la ciutat.

Pel que fa a la seva transferibilitat s'han rebut diverses consultes a nivell local i també de fora de Barcelona; així mateix ha estat presentada en diversos congressos i jornades.